

Семінар № 9

Тема: **Віденський конгрес. “Священний союз” і його боротьба з революційним рухом (2 год.)***

План

1. Віденський конгрес. Створення нової системи міжнародних відносин.
2. “Священний союз” і його боротьба з революційним рухом:
  - а) конгреси “Священного союзу”;
  - б) революції в Італії та Іспанії;
  - в) національно-визвольний рух в Греції;
  - г) революції в Латинській Америці.

Семінар починається з бесіди викладача із студентами, які мають дати відповідь на такі запитання: 1. З якого часу Франція почала вести революційні війни? Які були їх наслідки? 2. Хто прийшов у Франції до влади після падіння якобінської диктатури? 3. Коли почалося сходження до влади Наполеона Бонапарта? 4. Охарактеризуйте завойовницькі війни Наполеона. До яких змін політичної карти Європи вони привели? 5. Чому наполеонівська імперія зазнала поразки?

Узагальнення відповідей на поставлені питання логічно підводять студентів до висвітлення Віденського конгресу (1815 р.), який започаткував нову систему міжнародних відносин, панування у цій системі принципу легітимізму. У першому питанні висвітлюється початок роботи конгресу, його склад, провідна роль на ньому Росії, Австрії, Англії, Пруссії, внесок видатного дипломата Талейрана у відновлення на цьому конгресі ролі Франції як великої європейської держави. Зверніть увагу на загострення суперечностей між великими державами.

Детально зупиніться на рішеннях Віденського конгресу, територіальних змінах у Європі, відновленні монархічних режимів. Проаналізуйте умови мирного договору з Францією (зведення її кордонів до стану на 1792 рік, виплата контрибуції, статус окупаційних військ на її території), рішення про вічний нейтралітет Швейцарії, узаконення роздробленості Німеччини та Італії.

Переходячи до другого питання, слід зазначити, що оплотом нової політичної системи став “Священний союз”, натхненником і організатором якого був російський імператор Олександр I. До нього входили Росія, Австрія і Пруссія, а незабаром приєдналися практично всі європейські країни, за винятком Папи Римського, Англії та Туреччини. Виясніть головну мету союзу, його значення у європейській політиці першої чверті XIX ст. Підготуйте повідомлення про конгреси союзу в Аахені, Троппау, Лайбаху і Вероні, про революції в Італії, Іспанії, країнах Латинської Америки, національно-визвольний рух у Греції. З’ясуйте причини припинення діяльності “Священного союзу” після смерті Олександра I.

Доповіді: *“Конгреси “Священного союзу”, “Революції в Італії та Іспанії”, “Національно-визвольний рух у Греції”, “Національно-визвольний рух у країнах Латинської Америки”.*

Термінологічний словник: Віденський конгрес, принцип легітимізму, “Священний союз”, національно-визвольний рух.

Дати, обов’язкові для запам’ятовування: 1815 р. – Віденський конгрес “Священний союз”; 1820 р. – революція у Неаполі та П’ємонті; 1820-1823 рр. –

революція в Іспанії та Португалії; 1821-1829 рр. – національно-визвольна революція у Греції; кінець XVIII – перша чверть XIX ст. – національно-визвольний рух у країнах Латинської Америки та утворення незалежних держав.

Обладнання семінарського заняття: карти “Європа у 1794-1815 рр.”, “Країни Європи у 1815-1847 рр.”.

Література

Сборник документов по истории нового времени стран Европы и Америки (1640-1870). – М., 1990.

Хрестоматия по новой истории: В 3 т. – М., 1963-1965. – Т. 1.

Всемирная история / Под ред. акад. Г.Б. Поляка, проф. А.Н. Марковой. – М., 2000..

Гончар Б.М. Всесвітня історія: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2001.

Талейран. Мемуары. – М., 1959.

История дипломатии. – Т. 1. – М., 1959.

Нарочницкий А.Л. Международные отношения европейских государств с 1794 по 1830 гг. – М., 1946.

Зак Л.А. Монархи против народов: Дипломатическая борьба на развалинах наполеоновской империи. – М., 1966.

* Тільки для міжнародників.